

Høringsnotat om forslag til forskrift til mineralloven og forslag til endringer i tinglysningsforskriften

1. Innledning	2
2. Undersøkelse av statens mineraler	2
2.1 Undersøkelsesområdet	2
2.2 Plikt til å utarbeide, lagre og sende inn undersøkelsesrapporter, måledata og prøvemateriale	4
3. Utvinningsrett til statens mineraler	5
3.1 Utvinningsområdet	5
4. Drift	6
4.1 Krav til faglige kvalifikasjoner ved mineraldrift	6
4.2 Opplysninger om drift	6
5. Finansiell garantiordning	7
5.1 Innledning	7
5.2 Gruveavfallsdirektivet	8
5.3 Høringsrunden til ny minerallov	8
5.4 Alternative løsninger	9
5.5 Individuell ordning	10
5.6 Nærmere om pant i individuell avsetning ("fond")	10
5.7 Ikrafttredelse for igangværende bedrifter	12
6. Gebyrer og avgifter	12
6.1 Saksbehandlingsgebyr	12
6.1.1 Gjeldende rett	12
6.1.2 Føringer om saksbehandlingsgebyr i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009)	12
6.1.3 Forslag til saksbehandlingsgebyr	13
6.2 Årsavgifter til staten	14
6.2.1 Gjeldende rett	14
6.2.2 Fremmed rett	14
6.2.3 Føringer om årsavgifter til staten i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009)	15
6.2.4 Årsavgift til staten for undersøkelsesrett	16
6.2.5 Årsavgift til staten for utvinningsrett	16
6.2.6 Årsavgift til staten ved utvinning av forekomst av statens mineraler	17
6.2.7 Årsavgift til staten for lengdeutmål	17
6.3 Årsavgift til grunneieren	17
6.3.1 Årsavgift til grunneier for drift på statens mineraler	17
6.3.2 Forhøyet grunneieravgift i Finnmark	18
7. Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	19
8. Minerallovens anvendelse for Jan Mayen	20
9. Tinglysning	21
10. Økonomiske og administrative konsekvenser	21
10.1 Finansiell garantiordning	21
10.2 Årsavgifter til staten	21
10.3 Grunneieravgift	22
10.4 Saksbehandlingsgebyr	22
10.5 Andre konsekvenser	22
Forslag til forskrift til mineralloven	24
Forslag til endringer i forskrift 3. november 1995 nr. 875 om tinglysning	36

1. Innledning

Med bakgrunn i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) om lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) og lovvedtak basert på innstillingen fra Stortingets næringskomité i Innst. O. nr. 89 (2008-2009) ble mineralloven sanksjonert i statsråd 19. juni i år, og er formelt lov 19. juni 2009 nr. 101 om lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven). Det har vært behov for en ny minerallov i mange år, og Kongen i statsråd har bestemt at loven skal tre i kraft 1. januar 2010.

Det fremgår av forarbeidene til loven at den på enkelte områder skal utfylles av forskriftsbestemmelser. Dette gjelder bestemmelser av mer teknisk karakter der departementet mente at det ville være hensiktsmessig å fastsette forskrifter fremfor regulering i lovt tekst. Loven og forskriften vil til sammen utgjøre minerallovverket.

I denne høringen har departementet prioritert å lage forskrifter som må være på plass for at loven skal kunne tre i kraft. I denne omgang vil det ikke bli foreslått regler om tilsynsgebyr for Direktoratet for mineralforvaltnings tilsynsvirksomhet etter mineralloven. Det er behov for en nærmere utredning før det kan legges frem forslag om slikt gebyr. Gebyr ved tilsyn er ikke nødvendig for at loven kan tre i kraft. Den økte arbeidsmengden som følge av flere tilsynsobjekter vil komme gradvis, og Direktoratet kan i en første fase utføre sine tilsynsoppgaver etter loven uten at det ilegges tilsynsgebyr.

Forskriften er omfattende og regulerer en rekke ulike forhold. Forskriften er delt inn i 5 deler og 15 kapitler og med kapittelvis nummerering. Den strukturen som er valgt, er begrunnet med at regelverket i størst mulig grad skal være oversiktlig og tilgjengelig for brukeren. Kapittelvis nummerering er også valgt fordi departementet senere vil legge frem forslag til nye regler som skal inn i forskriften, herunder regler om tilsynsgebyr som vil gå inn i kapittel 8 om gebyrer.

For øvrig vises det til de alminnelige merknadene og til forslaget til forskrift.

2. Undersøkelse av statens mineraler

2.1 Undersøkelsesområdet

Etter mineralloven § 15 kan departementet gi forskrift om undersøkelsesområdet, herunder om form, størrelse og merking.

I forarbeidene til mineralloven, Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på side 59 og 60, gir departementet en oversikt over og vurdering av reglene om undersøkelsesområdet for statens mineraler. Det fremgår der at departementet i den nye mineralloven tar sikte på en forskriftsregulering i samsvar med omtalen i lovproposisjonen. Forslag til forskrift er derfor utformet med bakgrunn i lovens forarbeider.

Undersøkelsesområdets form og størrelse er i dag regulert i bergverksloven § 9. Et undersøkelsesområde kan være maksimalt 300 000 m² (0,3 kvadratkilometer). Undersøkeren kan ta så mange undersøkelsesområder i sammenheng som vedkommende ønsker, og områdene kan være sammenhengende. Det er vanlig at store aktører i en tidlig fase sikrer seg undersøkelsesrettigheter i sammenheng over store områder, gjerne flere hundre. På denne måten kan aktøren sikre seg store områder, for deretter å konsentrere aktiviteten om de

områdene som viser seg å være mest interessante. Til sammenligning har Sverige ingen øvre grense på størrelsen av undersøkelsesområdet. Begrensningen der ligger i at området ikke kan være større enn at tiltakshaveren har mulighet til å undersøke det på en samfunnstjenlig måte.

Ved høringen av forslag til ny minerallov i 2003 var bransjeorganisasjonene for mineralnæringen meget positive til departementets forslag om at størrelsen på undersøkelses- og utvinningsområdene skulle økes, og at det skulle være en øvre begrensning på undersøkelsesområdet. Bergvesenet mente at kravet om parallellitet i forhold til koordinatsystemet bør opprettholdes i nytt lovverk.

Departementet har merket seg at dagens system med relativt små undersøkelsesområder skaper merarbeid både for næringsaktørene og Bergvesenet. Større undersøkelsesområder vil være positivt for søkerne som da slipper å fylle ut et stort antall søknader for å få de bergrettighetene som anses nødvendige for å foreta hensiktsmessige undersøkelser.

Det har vært hevdet at fordelene med dagens system er at undersøkerne ikke beslaglegger større områder enn nødvendig. Departementet vil fortsatt ha et system der minst mulig areal blir båndlagt til enhver tid og der undersøkerne frasier seg områder som ikke lenger anses som interessante. Etter departementets mening bidrar systemet i bergverksloven til større byråkrati enn nødvendig. Samtidig blir heller ikke lite areal båndlagt, fordi det kan tas ut så mange områder i sammenheng som ønskelig. Her antas det at prisen for undersøkelsesområdet vil kunne spille en større rolle for båndleggelsen av områder. For å imøtekomme behovet for å sikre seg undersøkelsesrett i større områder foreslås det at maksimal størrelse økes til 10 kvadratkilometer, og at lengste side ikke kan overskride 10 kilometer. Dette er i samsvar med forslaget i departementets høringsnotat fra 2003 og innebærer en vesentlig økning sammenlignet med gjeldende rett.

Når det gjelder undersøkelsesområdets form mener departementet at formen fortsatt skal være slik at grensene er enkle å beskrive og lette å finne i terrenget. Departementet vil derfor videreføre forslaget om en avgrensning av undersøkelsesområdet i tråd med gjeldende rett. Både departementet og Bergvesenet mener at dette har fungert godt. På undersøkelsesstadiet har det vist seg hensiktsmessig å bygge på et krav til parallellitet, da undersøkeren normalt vet lite om forekomstens utstrekning og omfang på dette stadiet. Departementet foreslår derfor å videreføre ordningen med firkantede områder med rette vinkler som er parallelle med hovedaksessystemet UTM 711 i kartdatum EUREF 89.

For øvrig har Bergvesenet informert om at man i det eksisterende systemet for tildeling av undersøkelsesområder kan velge mellom to hovedaksessystemer (UTM og NGO). EUREF 89 er innført som offisielt system og er det systemet som undersøkelsestillatelser vil bli utstedt i. En stor del av kartene i UTM 711-serien som er i omløp i dag, er i kartdatum VGS 84. VGS 84 avviker minimalt fra EUREF 89. Forskjellen har bare praktisk betydning ved innmålinger som krever stor nøyaktighet. Søknader oppgitt med VGS-koordinater vil bli godkjent, men utstedt i EUREF 89-koordinater.

Eldre mutinger, utmål og nyere utvinningsområder vil ikke nødvendigvis være parallelle med aksene i EUREF 89/UTM 711. For rettighetshavere som vil utvide sine områder ved å ta ut bergrettigheter i tilstøtende områder, åpnes det derfor i forskriften for at kravet om parallellitet kan fravikes. Dette er nødvendig for å unngå overlapping mellom eldre og yngre bergrettigheter.

I tråd med målet om økt ressurskartlegging vil departementet legge til rette for at undersøkere ikke skal sitte på bergrettigheter i større omfang eller lenger enn nødvendig. Dette reflekteres blant annet i at avgiftene for undersøkelsesområdene vil øke jo lenger undersøker velger å sitte på området. I tillegg åpnes det i forskriftene for at undersøkelsesområdet kan reduseres til ett eller flere områder innenfor det opprinnelige området, og at den opprinnelige prioriteten blir beholdt.

2.2 Plikt til å utarbeide, lagre og sende inn undersøkelsesrapporter, måledata og prøvemateriale

Etter mineralloven § 25 kan departementet gi forskrift om undersøkerens plikt til å utarbeide, lagre og sende inn undersøkelsesrapporter, måledata og prøvemateriale

Det fremgår av Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på side 139 at mineralloven § 25 i all hovedsak bygger på gjeldende rett, og at bestemmelser om undersøkelsesrapporter, måledata og prøvemateriale vil bli fastsatt av departementet i forskrift. Bestemmelsen gjelder kun for undersøkelser på statens mineraler.

Formålet med innrapportering av undersøkelsesarbeider fra den enkelte undersøker er å få frem nye opplysninger for å øke kunnskapen om ressursgrunlaget i Norge. Disse vil bli innrapportert til Direktoratet for mineralforvaltning, som er statens sentrale fagetat på mineralområdet. En av etatens oppgaver er å spre informasjon om og å øke kunnskapsnivået om geologi blant annet for å sikre at ressurser kan bli ivaretatt ved arealplanlegging.

I forskriften foreslås det en videreføring av gjeldende krav i bergverksloven om at det skal sendes rapport og kart fra undersøkelsene. Departementet har imidlertid erfart at dette ikke gir et godt nok kunnskapsgrunnlag. Fysiske prøver av grunnen kan ikke kreves innsendt i dag, og det er derfor varierende i hvilken grad dette gjøres. Det er imidlertid ikke tvil om at slike prøver vil være et vesentlig bidrag til å øke kunnskapen om berggrunnen og til å realisere målet om økt aktivitet på mineralressursene. Det er derfor behov for at de blir tilgjengelige for myndighetene. Det foreslås på denne bakgrunn å utvide gjeldende krav om hva som skal innrapporteres. Nytt i forskriften er at det gis eksplisitt hjemmel for å kreve avlevert borkjerneprøver til NGU. NGU har et eget borkjernelager med en samling av borkjerner fra NGU-prosjekter, samarbeidsprosjekter med mineralindustrien og borkjerner som senteret har tatt vare på etter forespørsel fra industrien. Departementet finner det ikke formålstjenlig å gi nærmere bestemmelser om hvor stor andel av borkjernene som skal avleveres. Dette vil variere fra sak til sak etter boreprogrammets omfang og geologien i området. Etter departementets vurdering er det tilstrekkelig at et representativt utvalg innleveres. Direktoratet for mineralforvaltning bestemmer utvalget etter forslag fra undersøker.

Det skal utarbeides sluttrapport når undersøkelsene er ferdige. Rapporten skal sendes til Direktoratet for mineralforvaltning senest seks måneder etter at undersøkelsesretten er opphørt. Sluttrapporten skal være tilstrekkelig til å kunne gi et godt bilde av både de funn som er gjort og hovedtrekkene i de vurderingene som er gjort på basis av funnene. Fristen for å levere sluttrapport kan etter søknad til Direktoratet for mineralforvaltning forlenges til ett år etter at undersøkelsesretten er opphørt. Vilåret for slik forlengelse er at det foreligger særlige grunner.

Direktoratet kan kreve at materialet også skal avleveres i digitalisert form. Vanligvis vil det være enkle pdf-formater og lignende og ikke filer i et aktivt GIS-format.

Det skal innleveres kartmateriale. Kartmaterialet skal være utarbeidet i samsvar med alminnelig god skikk i bransjen og skal inneholde alle relevante opplysninger som har kommet frem under undersøkelsene. Departementet og Direktoratet for mineralforvaltning anbefaler at undersøker skal bruke normen som benyttes ved utgivelse av geologiske kart fra Norges geologiske undersøkelse (NGU skrifter 113, 1995). Dersom selskapet har behov for å avvike fra denne normen, bør dette tas opp med Direktoratet i forkant av innlevering.

Selskapets plikt gjelder innrapportering av opplysninger knyttet til undersøkelser av statens mineraler. Dersom selskapet også har drevet undersøkelsesarbeider på forekomster av grunneiers mineraler, innenfor undersøkelsesområdet, er det ikke krav etter mineralloven at det skal rapporteres til Direktoratet for mineralforvaltning. Det er selvsagt ikke noe i veien for at det på frivillig basis kan rapporteres inn til myndighetene. For øvrig gjør departementet oppmerksom på at undersøkelser på forekomster av grunneiers mineraler må skje etter avtale med grunneier eller ved ekspropriasjon av rett til undersøkelser.

Forskriften foreslår en videreføring av gjeldende rett om at undersøkelsesrapporter og materiale fra undersøkelsene skal være alminnelig offentlig tilgjengelig etter at bergrettighetene som lå til grunn for undersøkelsene, er falt i det fri (falt bort). Dette åpner for at andre kan bruke kunnskapen i sitt arbeid, enten det er nye undersøkere eller offentlige etater for eksempel i arealplanleggingsarbeid. For ordens skyld nevnes at det ikke endrer den offentlige statusen til tidligere innleverte undersøkelsesrapporter at en som tidligere har hatt undersøkelsesrett i et område som har falt i det fri, på nytt anskaffer seg undersøkelsesrett i samme område.

Dersom undersøker ikke oppfyller plikten til innrapportering, kan Direktoratet for mineralforvaltning vurdere sanksjoner som ileggelse av tvangsmulkt som vil løpe frem til innlevering skjer, jf. mineralloven § 66. I gjentatte og mer alvorlige tilfeller kan overtredelsesgebyr etter mineralloven § 67 ilegges.

3. Utvinningsrett til statens mineraler

3.1 Utvinningsområdet

Det fremgår av Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) på side 65 at departementet ville fastsette tekniske bestemmelser i forskrift fremfor i selve loven. Etter mineralloven § 31 kan departementet gi forskrift om utvinningsområdet, herunder om form, størrelse og merking.

Etter bergverksloven skal et utmål ikke være større enn forekomstens antatte utstrekning. Maksimalstørrelsen er 300 000 m², formen skal være en rettvinklet firkant og største lengde skal ikke overskride 1200 meter. Mot dypet skal grensene være loddrette.

Departementet foreslo i høringsnotatet om ny minerallov fra 2003 endringer i reguleringen av utvinningsområdet, bl.a. med større områder enn gjeldende rett. Endringsforslagene fikk støtte fra næringsorganisasjonene i høringsrunden.

Departementet finner det fornuftig å videreføre i den nye mineralloven prinsippet fra bergverksloven om at et utmål ikke bør være større enn forekomstens "sannsynlige utstrekning". Dette er tilstrekkelig til å dekke tiltakshavers behov og innebærer samtidig at man ikke båndlegger større områder enn nødvendig. Dette vil ivareta interessene til

grunneiere, brukere og andre aktører. Kravet om forekomstens sannsynlige utstrekning henger sammen med at før en utvinningsrett tildeles skal det sannsynliggjøres at det finnes en forekomst som kan antas å være eller innen rimelig tid bli drivverdig. Slike kunnskaper om bl.a. volumet kan fås gjennom kjerneboringer hvor man også får informasjon om hva slags type forekomst det er og hvilken utstrekning den kan ha.

Forekomstenes størrelse og geometri kan være svært varierende. Etter gjeldende lovverk har det derfor fra tid til annen vært nødvendig å tildele mer enn ett utvinningsområde for å dekke forekomsten. Etter departementets vurdering bør loven være utformet slik at det holder å utstede en utvinningsrett for å dekke en forekomst. Basert på erfaringene med bergverksloven foreslår departementet at størrelsen utvides til 1 km², i samsvar med høringsforslaget fra 2003. Departementet anser ikke at det er behov for å bestemme nærmere hvor lange sideflatene skal være.

Det foreslås å videreføre at grensene mot dypet skal være loddrette.

Departementet foreslår å videreføre regelen om at utvinningsområdet skal ha form av en rettviskelt firkant. Dette gir enkle, standardiserte og oversiktlige registreringer på kart. Kravene til utforming kan fravikes dersom det er nødvendig, for eksempel hvis utvinningsområdet vil begrenses av den private eiendomsrettens grenser i sjø.

EUREF 89 er innført som Statens kartverks offisielle system og skal benyttes ved innlegging av utvinningsområdet på kart. Målestokken skal være 1:5000. Denne målestokken har vist seg å være hensiktsmessig for å få lagt inn alle nødvendige opplysninger, spesielt eiendomsgrenser.

4. Drift

4.1 Krav til faglige kvalifikasjoner ved mineraldrift

Forskrift 27. april 2009 nr. 451 fastsetter krav til kompetanse ved drift av mineralske forekomster og innebærer en kodifisering av tidligere konsesjonspraksis. Videre inneholder forskriften regler om gjennomføring av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner på mineralsektoren.

Forskriften er fastsatt med hjemmel i kalkstensloven § 4 fjerde ledd, kvartsløven § 4 fjerde ledd, bergverksloven § 51a og konsesjonsloven § 14 andre ledd. Bestemmelsene gir departementet hjemmel til i forskrift å fastsette krav til faglige kvalifikasjoner hos personell som forestår drift av mineralforekomster etter de enkelte lovene, samt regler om godkjenning av tilsvarende kompetanse for borgere fra EØS-området.

Tilsvarende forskriftshjemmel finnes i mineralloven § 43 femte ledd bokstav b. Bestemmelsene i forskrift 27. april 2009 nr. 451 vil bli videreført uendret i forskriftsforslaget kapittel 5 til 7.

4.2 Opplysninger om drift

Mineralloven § 46 gir departementet hjemmel til å gi forskrift om plikt til å sende inn driftsrapport til Direktoratet for mineralforvaltning og om rapportens innhold.

Bestemmelsen er delvis en videreføring av gjeldende rett, men innebærer en utvidelse ved at plikten til å gi opplysninger om driften til Direktoratet for mineralforvaltning også omfatter drift på grunneiers mineraler.

Å pålegge selskaper som driver mineralvirksomhet, plikt til å sende inn en driftsrapport har sin bakgrunn i behovet for å ha oversikt over mineralvirksomheten i Norge. Dette gjelder både for at Direktoratet for mineralforvaltning skal kunne gjennomføre sine lovpålagte oppgaver etter den nye loven, blant annet tilsyn med igangværende virksomheter, og også myndighetenes behov for statistikk. Som ledd i regjeringens arbeid med regel- og skjemaforenkling med mål om å redusere bedriftenes arbeidsbyrde knyttet til innrapporteringer til offentlige myndigheter etablerte Direktoratet for mineralforvaltning og Norges geologiske undersøkelse for få år tilbake et samarbeid om innhenting av data og utgivelse av statistikk. Tre skjemaer ble redusert til ett felles skjema, og det ble tilrettelagt for elektronisk innrapportering. Det skal fortsatt rapporteres årlig. Det tas sikte på å bruke samme skjema, men det kan bli behov for enkelte justeringer som følge av den nye loven.

Bergvesenet har bedt departementet vurdere om det bør innføres en plikt til å sende inn en sluttrapport etter avslutning av gruvedriften. Før departementet kan ta stilling til forslaget ønsker vi å få høringsinstansenes syn på saken. Dette gjelder både behovet for å innføre en ny plikt og innretningen av den (innhold og omfang).

Etter Bergvesenets syn vil opplysninger om geologien ved nedlagte gruver bidra til å øke kunnskapsnivået i forvaltningen om dette området. Når det gjelder en eventuell ny drift på et senere tidspunkt kan det anføres at behovet er lite dersom forekomsten er utdrevet. Derimot kan det ha mer for seg når ressursen ikke er uttømt og det senere kan vise seg å bli økonomisk lønnsomt med gjenåpning av gruen. Det er eksempler på at gruver gjenåpnes på grunn av endrede rammebetingelser. Bergvesenet har også trukket frem at informasjonen kan benyttes i forskningsøyemed.

Driftsrapportene som Direktoratet for mineralforvaltning får tilsendt fra selskapene, behandles etter reglene i offentlighetsloven dersom det blir bedt om innsyn i rapportene. Den nye offentleglova regulerer retten til innsyn og samspiller med reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven for opplysninger som er å anse som taushetsbelagte. Slike opplysninger skal ikke utleveres fra forvaltningen. Det skal alltid foretas en konkret vurdering av hvilke opplysninger som kan anses som taushetsbelagte, og Direktoratet vil måtte vurdere dette i den enkelte sak.

Unnlatelse av å sende inn driftsrapport kan, etter at puring er gitt fra Direktoratet, danne grunnlag for å ilegge tvangsmulkt som vil løpe frem til innlevering skjer, jf. mineralloven § 66. Ved gjentatte og mer alvorlige brudd kan overtredelsesgebyr ilegges etter mineralloven § 67.

5. Finansiell garantiordning

5.1 Innledning

Mineralloven §§ 49 og 50 pålegger tiltakshavere oppryddingsplikt og sikringsplikt ved undersøkelse og drift. Etter mineralloven § 51 første ledd kan Direktoratet for mineralforvaltning pålegge den som vil foreta eller har satt i gang undersøkelser, herunder prøveuttak, eller drift på mineralforekomster, å stille økonomisk sikkerhet for gjennomføring

av sikringstiltak etter § 49 og oppryddingstiltak etter § 50. Mineralloven § 51 andre ledd gir departementet hjemmel til å fastsette forskrift om krav til sikkerhetsstillelsen.

Formålet med en økonomisk garantiordning er å sikre at det blir ryddet opp, arrondert og forsvarlig sikret etter endt drift, også i de tilfellene det ender i konkurs. Det er uakseptabelt for grunneier, kommunale myndigheter og samfunnet for øvrig at det ikke blir ryddet, arrondert, beplantet og sikret etter endt drift. Reglene om en økonomisk garantiordning vil således bidra til at grunneier og kommunale myndigheter har en sikkerhet for at sikring og opprydding vil bli gjennomført. Reglene kan dermed være et insentiv for grunneier til å gi tillatelse til mineralutvinning, og for kommunale myndigheter til å regulere til råstoffutvinning.

Regelverket legger opp til at det skal ryddes og sikres mest mulig under driften, slik at minst mulig gjenstår etter endt drift. Direktoratet for mineralforvaltning vil gjennom sitt tilsyn og bruk av driftsplaner påse at det ryddes og sikres så vidt mulig under drift.

Reglene gjelder også for undersøkelsesarbeider.

Det vises til Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) kapittel 13 Sikring og opprydding, hvor ordningen med finansiell garanti og høringsuttalelsene om dette omtales.

5.2 Gruveavfallsdirektivet

Direktiv 2006/21/EF om håndtering av avfall fra utvinningsindustrien (gruveavfallsdirektivet) stiller krav til økonomisk garantiordning for opprydding i forbindelse med mineraluttak.

En økonomisk garantiordning etter mineralloven må samordnes med SFTs krav til økonomisk garantiordning for forurensning, typisk avrenningsproblematikk. For ikke-inert mineralavfall vil det derfor i forskriften til mineralloven inntas en kobling til forurensningsmyndighetene. For inert mineralavfall og ikke-forurenset masse vil reglene i forskriften til mineralloven gjelde.

Inert betyr at det *ikke* er kjemisk aktivt (reaktivt). Inert mineralavfall reagerer ikke (ikke-reaktivt) med luft eller andre forbindelser. Ikke-inerte masser vil derimot kunne reagere på luft m.m. og utgjør derfor en potensiell forurensningsfare. Et typisk eksempel vil kunne være avrenning fra ikke-inerte masser.

Opplysninger fra SFT tyder på at det er meget få tilfeller av mineralutvinning i Norge med ikke-inert mineralavfall. Dette tilsier at det sjelden vil være behov for en samordning av økonomisk garantiordning.

5.3 Høringsrunden til ny minerallov

Høringen i 2003 ga bred støtte både fra næringsorganisasjonene, grunneierorganisasjoner, fylkesmenn og fylkeskommuner for at det bør etableres en finansiell garantiordning for sikring og opprydding. Ingen av høringsinstansene uttrykte prinsipiell motstand mot etableringen av en slik ordning, og flere påpekte det rimelige i et system der ansvaret pålegges det enkelte selskap. Samtidig påpekte flere at spørsmålet om hvordan en slik garantiordning skal organiseres, er komplisert og vanskelig å gi et klart svar på.

I forarbeidene til mineralloven, Ot.prp. nr. 43 (2008-2009), fremgår at departementet har vurdert flere ulike løsninger.

I arbeidet med å etablere rammeverk for mineralbransjen har departementet sett på valg av løsninger i andre bransjer. Så vidt departementet er kjent med er ingen ordninger i seg selv regulert i lovs form. Ordninger som er etablert ved forskrift krever lovhjemmel, mens det ved frivillige avtaler ikke er nødvendig med lovpålegg fra myndighetene.

Med etablering av bransjevise ordninger har bransjen valgt å ta et ansvar for å løse problemene i sin sektor, og myndighetene og bransjeorganisasjonene har inngått avtaler om iverksetting av tiltak. Bransjen administrerer ordningene. Det er bedriftene som betaler inn penger for å finansiere ordningen. Ofte legges kostnadene videre ved et gebyr lagt til sluttbruker/kjøper.

Miljøverndepartementet har inngått en avtale med Norsk Industri om reduksjon av de norske utslippene av svoveldioksid. Et alternativ fra myndighetenes side ville vært å pålegge en avgift på slike utslipp. Ved isteden å bruke avtaleverktøyet kunne industrien selv finne hensiktsmessige og fornuftige tiltak for å redusere utslippene. Lignende avtaler er inngått for gjenvinning og retur av forskjellige typer emballasjer (glass, brunt papir, plast med mer) og også av hvitevarer.

SFT har valgt en annen tilnærming for avfallsdeponier der det er fastsatt krav i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) om at ethvert deponi skal ha tilfredsstillende finansiell garanti eller tilsvarende sikkerhet for å sikre at forpliktelsene som følger av tillatelsen kan oppfylles. Her er det lagt opp til individuelle ordninger for den enkelte bedrift i forbindelse med søknadsbehandling hos forurensningsmyndigheten. Bedrifter med deponier skal foreslå hvilken form garantistillelsen skal ha. Det er lagt opp til at forurensningsmyndigheten i sin tillatelse skal godkjenne garantistillelsen.

5.4 Alternative løsninger

Departementet har hatt møter med bransjeorganisasjonene og sett på ulike løsninger knyttet til prosessindustrien og andre bransjer. I høringen til ny minerallov fremholdt flere høringsinstanser bankgaranti kombinert med oppbygging av individuelt fond som et ønsket alternativ. Bransjefond er ikke ønsket, fordi det vil innebære at de seriøse aktørene indirekte betaler for de mindre seriøse aktørene i bransjen. Miljøforsikring er et annet aktuelt alternativ, og det pågår visstnok et samarbeid mellom næringen og forsikringsbransjen for å se nærmere på en slik forsikringsløsning i Norge. Også såkalte "open end garantier" (Green Close) er kommet opp som mulig alternativ, men disse bankgarantiene er antakelig ikke blant de rimeligste alternativene. Bruk av stiftelser er også en mulig måte å sikre at midler står seg i en eventuell konkurs. Imidlertid er dette lite brukt, antakelig grunnet et detaljert regelverk for stiftelser.

Departementet har også holdt møter med SFT, som forvalter regelverket knyttet til forurensning. Gruveavfallsdirektivet stiller krav om en økonomisk garantiordning også på forurensningssiden, og departementet ser for seg at dette kan samordnes med en garantiordning etter mineralloven slik at næringsaktørene kun trenger å forholde seg til én økonomisk garantiordning. Dette er i tråd med regjeringens prinsipper om forenkling for næringslivet.

5.5 Individuell ordning

Departementet legger opp til å regulere generelle krav til den økonomiske garantien i forskriften med mulighet for individuelle ordninger for den enkelte bedrift i forbindelse med søknadsbehandling hos Direktoratet for mineralforvaltning (driftskonsesjonsbehandlingen).

Bedrifter kan selv foreslå hvilken form garantistillelsen skal ha. Departementet ser dette som en fleksibel ordning som kan imøtekomme den enkelte bedrifts behov. Det er lagt opp til at Direktoratet for mineralforvaltning i sin tillatelse skal godkjenne garantistillelsen. Alternative former for finansiell garanti kan være bankgaranti, miljøansvarsforsikring, pant i sperret konto, fondsordning osv.

Pant i driftstilbehør og andre ordninger som ikke gir direkte adgang til likvide midler faller utenfor det som kan godkjennes. Eksempelvis vil pant i driftstilbehør ikke kunne godkjennes, da dette krever realisasjon for å få midler til opprydding.

5.6 Nærmere om pant i individuell avsetning ("fond")

Departementet ser for seg en mulig løsning der Direktoratet for mineralforvaltning utarbeider et standard skjema (med veiledning) for etablering av individuell fondsavsetning, som vil fungere slik at det avsettes midler på konto hvor Direktoratet har pant og banken notifiseres (underrettes). En slik ordning vil følge reglene i panteloven § 4-4 flg. om enkle pengekrav. Innskuddet får rettsvern ved underretning til skyldner, i dette tilfellet banken. En viktig forutsetning er at pantsetteren mister rådigheten over pantet. Dette gjøres ved at banken får beskjed om at pantsetter mangler rådighet over pantet. Panteretten til innskuddet vil da stå seg i en konkurs.

Med innføring av en modell for etablering av individuelle avsetninger, vil det bli enklere for den enkelte bedrift å velge dette alternativet. Dette vil gjøre det mulig for Direktoratet å føre kontroll med at det enkelte brudd faktisk etablerer en sikkerhet for oppryddings- og sikringsmidler.

Standardsatser: høy, middel og lav sats

Avsatte midler skal dekke stipulerte kostnader for opprydding under drift og ved avslutning av driften.

Avsetningene skal være tilstrekkelige til å dekke behovet til enhver tid under driften. Ved å knytte avsetningene til uttatt tonn masse vil dette langt på vei være ivaretatt. I tillegg vil Direktoratet kunne justere avsetningen etter en konkret vurdering ut fra lokale forhold og forekomstens beskaffenhet.

Innbetalingsbeløpet bør ta utgangspunkt i standardsatser (høy, middels og lav sats) der det skal betales inn et bestemt beløp per tonn uttatt masse. Valg av sats vil avhenge av hva slags masse som tas ut, potensiell forurensningsfare, underjords- eller dagbruksdrift, lokale variasjoner og beskaffenheter m.v. Med type masse siktes det ikke til verdi av uttatt masse, men til beskaffenhet knyttet til farepotensial, herunder forurensningsfare. Innbetalingen bør skje også i den tiden som en eventuell bankgaranti gjelder, og det kan tenkes en trappetrinnsmodell med bruk av lav sats i oppstartsfasen.

På et gitt tidspunkt vil fondet kunne nå en tilstrekkelig størrelse til å dekke opprydding etter endt drift, uavhengig av om ytterligere uttak finner sted. Ytterligere uttak vil m.a.o. ikke

påvirke kostnadene for sikring og opprydding totalt sett i nevneverdig grad. Dette tilsier at det bør kunne treffes vedtak om et maksimumstak for avsetninger. Når taket er nådd, faller plikten til ytterligere avsetninger bort. Dersom det brukes av fondet til opprydding under drift slik at man kommer under taket, vil Direktoratet for mineralforvaltning kunne fatte vedtak om plikt til nye avsetninger til "taket" igjen er nådd.

Departementet har rådført seg med Bergvesenet og fått innspill basert på de erfaringsmessige kostnadene ved sikring og opprydding av ulike typer drift. Departementet har søkt å finne beløp som dekker samfunnets behov ved mineraldrift og som er akseptable for næringen.

Det vil være svært ulike behov for avsetning.

På bakgrunn av det ovenstående foreslås følgende satser:

Høy sats:	kr 4,00 per tonn årlig uttatt masse.
Mellomsats:	kr 1,50 per tonn årlig uttatt masse.
Lav sats:	kr 0,50 per tonn årlig uttatt masse.

De ulike satsene vil kunne brukes i kombinasjon i en trappetrinnsmodell, for eksempel med lav sats de første tre årene og deretter middels sats til et ev. tak er nådd.

Eksempler for årlig avsetningsbeløp vil kunne se slik ut:

Pr. år: 5 000 tonn uttatt masse: høy sats = kr 20 000 pr. år i avsetninger

Pr. år: 50 000 tonn uttatt masse: mellomsats = kr 75 000 pr. år i avsetninger
(trappetrinn kombinert med lav sats = kr 25 000 pr. år i avsetninger de første årene)

Pr. år: 100 000 tonn uttatt masse: mellomsats = kr 150 000 pr. år i avsetninger
(trappetrinn kombinert med lav sats = kr 50 000 pr. år i avsetninger de første årene)

Pr. år: 1 000 000 tonn uttatt masse: Lav sats = kr 500 000 pr. år i avsetninger.

Med et tak på for eksempel 5 000 000 i det siste eksemplet, vil det da ta 10 år å nå taket.

Et beløpstak vil kunne endres, slik at dersom store deler av oppryddingen foretas underveis (ved bruk av avsatte midler) vil taket kunne reduseres ved vedtak fra Direktoratet for mineralforvaltning.

Departementet vil fastsette satsene for fem år av gangen og så vurdere om det er behov for endringer.

Bruk av avsatte midler

Avsatte midler vil kunne brukes til oppryddings- og sikringsarbeider mens drift pågår. Dette skal som hovedregel ikke medføre endring av sats for innbetaling til fondet. Uttak av midler må godkjennes av Direktoratet for mineralforvaltning.

5.7 Ikrafttredelse for igangværende bedrifter

Det fremgår av mineralloven § 69 nr. 7 at for igangværende bedrifter vil plikten til å stille økonomisk garanti være fem år fra minerallovens ikrafttredelse (som vil være 1. januar 2010). Dette innebærer at plikten for igangværende virksomheter inntretr 1. januar 2015.

6. Gebyrer og avgifter

6.1 Saksbehandlingsgebyr

6.1.1 Gjeldende rett

Bergvesenet tar i dag tre typer gebyrer:

- Gebyr for behandling av søknad om mutingsrett (undersøkelsesrett) som utgjør 3/5 av rettsgebyret. Per 1. januar 2008 er behandlingsgebyret kr 516.
- Gebyr for behandling av søknad om utmål (utvinningsrett) som tilsvarer to ganger rettsgebyret. Per 1. januar 2008 er behandlingsgebyret kr 1 720.
- Gebyr for behandling av søknader om konsesjon for erverv av kalkstensforekomster og kvartsforekomster. Gebyrsatsene utgjør 3 promille av den første millionen i kjøpe-/leiebeløp og 2 promille av det overskytende beløp, dog minimum kr 750 og maksimum kr 15 000.

Søknader om driftskonsesjon etter industrikonsesjonsloven er ikke gebyrbelagt.

Det er til dels betydelige variasjoner i gebyrinntektene fra år til år på grunn av store variasjoner i antallet søknader.

6.1.2 Føringer om saksbehandlingsgebyr i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009)

Mineralloven § 55 gir departementet hjemmel til å gi forskrift om gebyrer for behandling av søknader etter mineralloven.

Om den nærmere utforming av reglene om saksbehandlingsgebyr uttalte departementet følgende i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) kapittel 15.2.4:

”Ifølge R-112/2006 er grunnvilkåret for å etablere en gebyrordning at det offentlige utfører en klart definert myndighetshandling overfor betaleren, og at det ikke betales for noe annet eller mer.

I samsvar med dette bør gebyrer etter departementets mening innføres på de områdene der Direktoratet for mineralforvaltning foretar formell behandling av søknader og godkjenningssaker for enkeltaktører i næringen. Eksempler på gebyrbelagte tjenester er kravet om driftskonsesjon og behandling av søknader om rettigheter til undersøkelse og utvinning av statens mineraler.

I R-112/2006 fremgår det at gebyrer i utgangspunktet ikke bør overstige kostnadene ved å utføre den bestemte offentlige myndighetshandlingen.

Departementet vil fremme forslag til fastsettelse av gebyrstrukturen i forskrift. Departementet vil ved gebyrfastsettingen legge vekt på selvkostprinsippet for de tjenester Direktoratet for mineralforvaltning yter til mineralnæringen. Dette innebærer at nivået på gebyrene skal være

slik at Direktoratet for mineralforvaltning verken «tjener på» sin virksomhet eller subsidierer næringen.

Videre vil departementet legge vekt på at gebyrstrukturen skal utformes slik at det legges til rette for en størst mulig verdiskaping i mineralnæringen. Gebyrene bør fastsettes slik at de ikke hemmer aktivitetsnivået og slik at de legger til rette for lønnsom produksjon i næringen. Dersom verdiskapingen begrenses mer av høye avgifter for å komme inn i bransjen enn av dårlig lønnsomhet i driftsfasen, bør staten velge en gebyrstruktur med lave avgifter i etablerings- og oppstartsfasen og høyere gebyrer på etablerte virksomheter.”

6.1.3 Forslag til saksbehandlingsgebyr

I tråd med føringene i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) foreslår departementet å gi regler om gebyr for behandling av søknader etter mineralloven der Direktoratet for mineralforvaltning foretar formell behandling. Dette omfatter søknader om undersøkelsesrett til statens mineraler (§13), utvinningsrett til statens mineraler (§ 29), prøveuttak (§§ 12 og 20), driftskonsesjon (§ 43) og ekspropriasjon av grunn og rettigheter for undersøkelser av grunneiers og statens mineraler (§ 37 første ledd og § 38 første ledd).

Søknader om ekspropriasjon av grunn og rettigheter for utvinning behandles av departementet, jf. mineralloven § 37 andre ledd og § 38 andre ledd. Også denne typen søknader krever omfattende saksbehandling og gir grunnlag for å kreve saksbehandlingsgebyr.

Når det gjelder størrelsen på gebyrene har departementet lagt til grunn føringene i Finansdepartementets retningslinjer for gebyr- og avgiftsfinansiering av statlige myndighetshandlinger (R-112/2006) om at gebyrene i utgangspunktet ikke bør overstige kostnadene ved å utføre den bestemte offentlige myndighetshandlingen. Det følger av retningslinjene at gebyrer bør fastsettes på grunnlag av de gjennomsnittlige totale kostnadene når den gebyrbelagte aktiviteten utgjør en vesentlig andel av virksomhetens aktivitet, for eksempel for statlige tilsyn. Ved fastsettelsen har departementet basert seg på opplysninger fra Bergvesenet om den tid og ressurser som går med til å behandle ulike typer søknader.

Departementet foreslår at gebyrene fastsettes som standardsatser. Fakturering basert på medgått tid og ressursbruk i den enkelte sak vil etter departementets vurdering medføre unødig ressursbruk og gi for dårlig forutberegnelighet for næringen.

Gebyr for behandling av søknader om mutinger (undersøkelsesrett) utgjør i dag kr 516 per område, mens gebyret for utmål (utvinningsrett) er kr 1 720 per område. Saksbehandlingsgebyret for søknader om undersøkelsesrett foreslås økt til kr 1 000 per område. Søknader om utvinningsrett (utmål) krever betydelig mer arbeid og undersøkelser hos Bergvesenet. Etaten må her vurdere om søker har sannsynliggjort at det i undersøkelsesområdet finnes en forekomst av statens mineraler med en slik rikholdighet, størrelse og beskaffenhet at den kan antas å være drivverdig innen rimelig tid. Opplysninger fra Bergvesenet viser at saksbehandlingsgebyret for søknader om utmål i dag ikke gjenspeiler den faktiske ressursbruk som går med til å behandle søknadene. Departementet foreslår at gebyret for å behandle slike søknader økes til kr 10 000 per område. Dette er en konservativ sats. Dersom søknaden krever flere enn ett utvinningsområde, foreslås det et tilleggsgebyr på kr 500 per ekstra område.

Prøveuttak etter mineralloven §§ 12 og 20 krever særskilt tillatelse fra Direktoratet for mineralforvaltning. Behandling av slike søknader krever høring og en vurdering av om

prøveuttak er nødvendig for å kunne vurdere forekomstens drivverdighet. Departementet foreslår at gebyret for behandling av denne type søknader settes til kr 5 000.

I tråd med Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) foreslår departementet å innføre gebyr for behandling av søknader om driftskonsesjon. Søknader om driftskonsesjon krever omfattende saksbehandling med høring, befaring, godkjennelse av driftsplan mv. Om det skal gis konsesjon eller ikke beror på en sammensatt vurdering der ulike interesser og hensyn avveies. Søknader om driftskonsesjon med samlet uttak på mer enn 2 millioner m³ masse eller dersom minst 200 dekar blir berørt krever også konsekvensutredning, jf. forskrift 26. juni 2009 nr. 855 om konsekvensutredning § 2. Vurderinger knyttet til slike uttak er mer krevende og derfor mer arbeidskrevende i direktoratet. Departementet foreslår derfor å differensiere gebyrsatsen mellom de søknader om driftskonsesjon hvor det er krav om konsekvensutredning, og de som ikke omfattes av kravet til konsekvensutredning. For førstnevnte foreslås det at gebyret er kr 20 000, mens for de andre foreslås gebyret å utgjøre kr 10 000.

Søknader om ekspropriasjon av grunn og rettigheter for undersøkelser av grunneiers og statens mineraler (§ 37 første ledd og § 38 første ledd) behandles av Direktoratet for mineralforvaltning. Det foreslås at gebyret settes til kr 1 000.

Søknader om ekspropriasjon av grunn og rettigheter for utvinning skal behandles av departementet, jf. mineralloven § 37 andre ledd og § 38 andre ledd). Ekspropriasjon til utvinning innebærer mer omfattende og komplekse vurderinger enn ekspropriasjon til undersøkelse. I tillegg til bergfaglige vurderinger vil det på dette stadiet måtte foretas samfunnsmessige vurderinger. Departementet har de siste ti årene behandlet få saker om ekspropriasjon til utvinning. Erfaring viser at denne typen søknader krever omfattende saksbehandling med høring, i de fleste tilfeller befaring og komplekse vurderinger. Medgått tid og ressurser til behandling av søknader om ekspropriasjon til utvinning er derfor mye høyere enn ved søknader om ekspropriasjon til undersøkelser. Dette må gjenspeiles i en høyere gebyrsats. Departementet foreslår derfor at gebyret for behandling av søknader om ekspropriasjon til utvinning settes til kr 10 000. Dette er en konservativ sats.

6.2 Årsavgifter til staten

6.2.1 Gjeldende rett

Det er i dag to årsavgifter til staten; årsavgift for muting (undersøkelsesrett) og årsavgift for utmål (utvinningsrett). I dag utgjør avgiften for undersøkelsesrett kr 30 per påbegynte 10 000 m² undersøkelsesområde, mens avgiften for utvinningsrett utgjør kr 50 per påbegynte 10 000 m² utvinningsområde. De to årsavgiftene har ikke vært økt siden 1990.

6.2.2 Fremmed rett

Sverige

Sverige opererer med en progressiv avgift for undersøkelsestillatelse som øker for hvert år i tillatelsens varighet og ved hver senere forlengelse av tillatelsen. En undersøkelsestillatelse gjelder i tre år. Tillatelsen kan forlenges tre ganger i inntil 12 år totalt (henholdsvis tre, fire og fem år). Vilårene for å innvilge forlengelse er strengere for hver gang.

Beregningsgrunnlaget for avgiften settes ut fra arealet på området, dvs. per påbegynt hektar av undersøkelsesområdet.

Gjelder undersøkelsestillatelsen diamant, olje eller gassformet hydrokarboner, er avgiften 2 svenske kroner (SEK) totalt, hvorav 40 svenske øre gjelder det første året, 60 øre det andre året og SEK 1 det tredje året. Gjelder tillatelsen andre konsesjonsminerale, er beløpet SEK 20, hvorav SEK 4 gjelder det første året, SEK 6 det andre året og SEK 10 det tredje året. Minsteavgiften er SEK 100.

Om undersøkelsestillatelsen forlenges en gang, er avgiften SEK 2 dersom tillatelsen gjelder diamant, olje eller gassformet hydrokarboner, og SEK 21 dersom tillatelsen gjelder andre konsesjonsminerale. Minsteavgiften er SEK 200.

Dersom undersøkelsestillatelsen forlenges for andre gang, er avgiften SEK 5 dersom tillatelsen gjelder diamant, olje eller gassformet hydrokarboner, og SEK 50 for andre konsesjonsminerale. Minsteavgiften er SEK 400.

Ved tredjegangs forlengelse er avgiften SEK 10 dersom undersøkelsestillatelsen gjelder diamant, olje eller gassformet hydrokarboner. For andre konsesjonsminerale er avgiften SEK 100. Minsteavgiften er SEK 800.

Finland

I Finland er årsavgiften til staten for undersøkelsestillatelse på 6,75 euro per hektar.

6.2.3 Føringer om årsavgifter til staten i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009)

Etter mineralloven § 56 første ledd skal undersøker og utvinner av forekomst av statens minerale betale en årlig avgift til staten for undersøkelsesrett og utvinningsrett. Årsavgiftenes størrelse skal fastsettes i forskrift, jf. mineralloven § 56 tredje ledd.

Departementet skisserte i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) kapittel 15.4.4 prinsipper for utforming av reglene om beregning av årsavgift til staten for undersøkelsesrett og utvinningsrett, som Stortinget sluttet seg til.

Departementet ønsket å opprettholde at beregningsgrunnlaget for avgiftene skulle settes ut fra arealet på området. Videre ville departementet at årsavgiften for undersøkelsesrett legges opp slik at den øker over tid (progressiv avgift). Departementet begrunnet dette slik:

”Det tar typisk noe tid å dra full nytte av rettigheten. Det er spesielt viktig at avgiften holdes på et lavt nivå de to første årene. Dette vil gi undersøker tilstrekkelig tid til å skille ut de områdene som er attraktive for videre undersøkelser. Det skal ikke være attraktivt for mineralforetakene å ha rettigheter til undersøkelser uten å bruke dem. Fra statens ståsted er det ikke ønskelig at potensielle forekomster blokkeres av interessenter som ikke ønsker å utnytte dem. Å øke årsavgiften etter hvert i undersøkelsesperioden kan bidra til at undersøkeren stiller områder han ikke ønsker å undersøke nærmere til disposisjon for andre. Progressive avgifter vil altså, slik departementet ser det, være et middel både til å sikre konkurranse og stimulere til høy effektivitet i undersøkelses- og utvinningsprosessene. Dette hensynet ivaretas også gjennom lovens karantene- og konsolideringsbestemmelser.”

Departementet legger videre vekt på at avgiftene legges på et nivå som gjør det attraktivt med investeringer i mineraldrift i Norge sammenlignet med andre nordiske land.

6.2.4 Årsavgift til staten for undersøkelsesrett

I tråd med føringene i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) foreslår departementet en progressiv årsavgift for undersøkelsesrett. Årsavgiften for undersøkelsesrett har ikke vært økt siden 1990. Departementet mener det er grunn til å oppjustere satsene noe, og foreslår at årsavgiften til staten for undersøkelsesrett skal være:

- År 2 og 3 kr 10 per påbegynte 10 000 m²
- År 4 og 5 kr 30 per påbegynte 10 000 m²
- År 6 og 7 kr 50 per påbegynte 10 000 m²

Det følger av forslaget at det ikke skal betales årsavgift det første året. En slik ordning kan gi uheldige utslag, fordi årsavgiften følger kalenderåret. Årsavgift også det første året ville innebære at den som får undersøkelsesrett i desember, må betale det samme som den som gis undersøkelsesrett i januar samme år. Dette er etter departementets syn urimelig. Videre kan det lede til at tiltakshavere venter med å søke om undersøkelsesrett til rett etter årsskiftet. Departementet har vurdert et system med halvårlige avgifter, men finner dette ikke hensiktsmessig fordi det vil innebære uforholdsmessig mye arbeid i Direktoratet for mineralforvaltning sammenlignet med avgiftene man får inn.

Ved eventuell forlengelse av undersøkelsesretten foreslår departementet at årsavgiften skal være på samme nivå som ved år 6 og 7, dvs. kr 50. Departementet viser til at formålet med progressiv avgift i undersøkelsestillatelsens varighet, blant annet er å motvirke at tiltakshavere sitter på rettigheter til undersøkelser lenger enn nødvendig, og slik at andre interessenter kan slippes til i området. Forlengelse av undersøkelsesrett ut over syv år krever imidlertid tillatelse fra Direktoratet for mineralforvaltning, og kan gis for inntil tre år av gangen, jf. mineralloven § 23. En forutsetning for å få forlengelse er at forholdene som begrunner forlengelsen ikke skyldes søkeren. Videre kan Direktoratet ved vurderingen av om forlengelse skal innvilges og lengden på forlengelsen ta hensyn til om det er andre interessenter til området.

I gjeldende forskrift til bergverksloven § 14 første ledd bokstav c er det fastsatt en minstesats for årsavgift for muting (undersøkelsesrett) på kr 150. Departementet mener at det ikke er behov for å forskriftsfastsette en minstesats for undersøkelsesrett. Bakgrunnen er forskriftsforslaget § 1-2 om undersøkelsesområdets størrelse hvor det fremgår at ingen side i et undersøkelsesområde skal være kortere enn 1 kilometer. Dette innebærer at undersøkelsesområdet skal være på minimum 1 km². Minste årsavgift for undersøkelsesrett vil derfor uansett være kr 1 000.

6.2.5 Årsavgift til staten for utvinningsrett

Som for undersøkelsesretten foreslår departementet å videreføre ordningen med at årsavgiften til staten for utvinningsrett beregnes med grunnlag i areal.

Departementet mener det mest hensiktsmessige ved utvinningsrett er en flat sats og foreslår at årsavgiften settes til kr 100 per påbegynte 10 000 m², og at denne satsen også gjelder ved forlengelse av utvinningsretten. Departementet legger vekt på at en utvinningsrett kan vare i mange år, samtidig som staten ved drift kan få skatteinntekter fra tiltakshaver.

I gjeldende forskrift til bergverksloven er det fastsatt en minste årsavgift for utmål (utvinningsrett) på kr 300. I motsetning til undersøkelsesområdet er det ikke fastsatt en

minstestørrelse for utvinningsområdet. Da minstesatsen for årsavgiften for utvinningsrett ikke har vært økt siden 1990 foreslår departementet at denne settes til kr 1 000.

6.2.6 Årsavgift til staten ved utvinning av forekomst av statens mineraler

Mineralloven § 56 fjerde ledd åpner for at departementet kan gi forskrift om at den som utvinner forekomst av statens mineraler, skal betale en årlig avgift til staten. For nærmere omtale vises det til Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) punkt 15.4.4.

Om det skal innføres avgift til staten ved drift på forekomst av statens mineraler, er et spørsmål med stor prinsipiell interesse. Departementet mener dette spørsmålet må utredes nærmere og i en bredere sammenheng enn mineralloven, og foreslår derfor ikke regler om dette i denne omgang.

6.2.7 Årsavgift til staten for lengdeutmål

Forskrift 21. juni 2001 nr. 1474 til bergverksloven § 14 andre ledd gir regler om årsavgift for lengdeutmål. Det finnes få lengdeutmål. For lengdeutmål gitt etter bergverksloven av 18. juli 1842 er årsavgiften kr 1485. Departementet foreslår å øke denne til kr 2 000.

For lengdeutmål som er begrenset i fallretningen, se bergverksloven av 30. juni 1972 nr. 70 § 68 nr. 5, er årsavgiften kr 50 for hver påbegynte 10 000 m². Dette er det samme som for utmål etter bergverksloven av 1972. Departementet foreslår at årsavgiften for lengdeutmål som er begrenset i fallretningen er den samme som for utvinningsrett, dvs. kr 100 per 10 000 m² og med en minstesats på kr 1 000.

6.3 Årsavgift til grunneieren

6.3.1 Årsavgift til grunneier for drift på statens mineraler

Etter mineralloven § 57 første ledd skal utvinner av forekomst av statens mineraler betale grunneieren en årlig avgift på 0,5 prosent av omsetningsverdien av det som utvinnes. Det følger av mineralloven § 57 fjerde ledd at departementet kan gi forskrift om beregningen av årsavgiften og om plikt til å føre protokoll for beregningen.

I Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) kapittel 15.5.4 skisserer departementet hvordan uttrykket ”omsetningsverdien av det som utvinnes” skal forstås:

”Beregningsgrunnlaget for avgiften foreslås definert til ”omsetningsverdien av det som utvinnes”. Dette betyr foretakets salgsinntekter (eksklusive merverdiavgift) ved omsetning av uttatte mengder, med tillegg av mengder som potensielt har omsetningsverdi, men som utvinner bearbeider/videreforedler i egen regi eller på annen måte nyttiggjør seg uten å foreta omsetning. Dersom det skjer en ytterligere videreforedling enn oppredning, skal omsetningsverdien før videreforedlingen legges til grunn.

Beregningsgrunnlaget for avgiften er salgsinntektene fra de mineraler som tas ut av forekomsten, før eventuell bearbeiding av råvaren, med følgende presiseringer:

- *Kun inntekter fra den direkte mineralrelaterte virksomheten skal utgjøre beregningsgrunnlaget. Dette er inntekter fra grunneiers (ikke-mutbare) mineraler som det er nødvendig å ta ut for å utvinne statens mineraler. Annen virksomhet som utføres i*

samme bedrift, for eksempel uttak av skog, videreforedling av mineralene annet enn oppredning, eiendomsdrift, transporttjenester eller kunnskapsbaserte tjenester, skal ikke inngå i beregningsgrunnlaget. Dette innebærer at hvis det foretas bearbeiding av mineralråvaren på stedet, i etterkant av selve uttaksoperasjonen, skal det ikke svares årsavgift på denne bearbeidelsesverdien.

- *Hvis mineralene selges til annet foretak i samme konsern, og salgsinntektene bokføres til en verdi som er vesentlig lavere enn normal markedsverdi, kan grunneier kreve at beregningsgrunnlaget oppjusteres til gjennomsnittlig markedspris i den perioden uttaket ble foretatt.*
- *Dersom det oppstår uenighet om beregningsgrunnlaget, ligger bevisbyrden på utvinnings side. Det kan være vanskelig å skille mellom uttaksverdi og bearbeidingsverdi. Utvinner som blant annet sitter med oversikt over regnskapsdata og markedspriser, er nærmest til å fremskaffe relevante opplysninger. Utvinner er også oftest den profesjonelle part. Forslaget har dermed også støtte i alminnelige rettsprinsipper for bevisbyrde.”*

Ovennevnte føringer er søkt nedfelt i forskriftsforslaget § 10-1. Departementet foreslår også regler om føring av protokoll for beregningen av årsavgiften, se § 10-2.

6.3.2 Forhøyet grunneieravgift i Finnmark

Mineralloven § 58 gir departementet hjemmel til å fastsette en høyere årsavgift til grunneier for utvinning av statens mineraler på Finnmarkseiendommens grunn. Paragrafen har sitt grunnlag i ILO-konvensjonen artikkel 15 og er en videreføring av bergverksloven § 42. Det vises til omtalen i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) kapittel 14 og 15 og Ot.prp. nr. 53 (2002-2003) Om lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (Finnmarksloven).

I finnmarkslovens forarbeider, Ot.prp. nr. 53 (2002-2003), ble det foreslått en egen forskriftshjemmel for å kunne sette en høyere avgift til grunneieren for gruver på Finnmarkseiendommens grunn. Forskriftshjemmelen ble vedtatt og trådte i kraft 1. juli 2006. Så langt er det ikke gitt forskriftsbestemmelser om dette.

I forbindelse med minerallovarbeidet (både i konsultasjonene med regjeringen og etterpå i møter med Stortingets næringskomité) krevde Sametinget at gruveselskapene skulle pålegges å betale et eget urfolksvederlag som Sametinget (ikke grunneierorganet Finnmarkseiendommen) skulle forvalte. I mineralloven er den forhøyede grunneieravgiften utformet slik at den går til Finnmarkseiendommen, der Sametinget og Finnmark fylkesting har lik representasjon i styret. Denne ordningen ble vedtatt i forbindelse med finnmarksloven, og etter forslag fra regjeringen bestemte Stortinget at ordningen skulle videreføres i den nye mineralloven.

Anvendelsen av den forhøyede grunneieravgiften tilligger Finnmarkseiendommen. Finnmarkseiendommen er regulert gjennom finnmarksloven, og anvendelsen av den forhøyede grunneieravgiften er således ikke tema her.

Dagens grunneieravgift er på 1 promille (0,1 prosent) med et tak på kr 30 000. I mineralloven er grunneieravgiften økt til 0,5 prosent, i tillegg til at maksimaltaket er fjernet. Den ordinære grunneieravgiften er økt vesentlig og vil gjelde i hele landet. I tillegg tilstås en forhøyet grunneieravgift på bakgrunn av ILO-konvensjonen artikkel 15.

Ved fastsettelsen av den forhøyede grunneieravgiften har departementet blant annet lagt vekt på at nivået må være slik at det fortsatt skal være attraktivt å investere i mineraldrift i Finnmark. Etter en avveining av de ulike hensyn foreslår departementet at avgiften settes til 0,2 prosent. Dette betyr at Finnmarkseiendommen vil motta til sammen 0,7 prosent i grunneieravgift og forhøyet grunneieravgift.

Den forhøyede grunneieravgiften vil gjelde også for eksisterende gruver på Finnmarkseiendommens grunn ved lovens ikrafttredelse.

7. Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

For å sikre at mineralloven blir etterlevd og for å effektivisere måten loven blir håndhevet på, er det i mineralloven tatt inn regler om forvaltningstiltak og administrative sanksjoner. Mineralloven §§ 66 og 67 åpner for at Direktoratet for mineralforvaltning kan ilegge tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Etter bestemmelsene kan departementet fastsette nærmere regler om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Etter mineralloven § 66 femte ledd kan departementet i forskrift gi nærmere bestemmelser om tvangsmulkt, herunder om tvangsmulktens størrelse og varighet, fastsettelse av tvangsmulkt og frafall av påløpt tvangsmulkt. Etter mineralloven § 67 fjerde ledd kan departementet i forskrift gi nærmere bestemmelser om overtredelsesgebyr, herunder om vilkår for å ilegge overtredelsesgebyr, om størrelsen på overtredelsesgebyret, om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall og om frafall av ilagt overtredelsesgebyr.

Forslaget til bestemmelser skal sikre at pliktene etter mineralloven blir etterlevd slik at formålet med loven blir oppnådd. For nærmere omtale av bakgrunnen viser departementet til kapittel 1.1 og spesialmerknadene til §§ 66 og 67 i Ot.prp. nr. 43 (2008-2009).

I utkastet til forskrift er det tatt inn regler om fastsettelse av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, frister, ettergivelse, renter ved forsinket betaling og klage.

Departementet har vurdert om det bør settes en maksimumsgrense for overtredelsesgebyr. En maksimumsgrense er først og fremst begrunnet i hensynet til forutberegnelighet; tiltakshaver har et rimelig krav på å få vite hvor omfattende sanksjon han risikerer ved overtredelse. På den annen side varierer ulike typer mineraldrift både når det gjelder størrelse, kompleksitet og den risiko dette kan medføre for omgivelsene. Konsekvensene av brudd på mineralloven, forskrifter, vedtak og konsesjonsvilkår kan derfor variere mye. Samtidig er det viktig å kunne tilpasse størrelsen på overtredelsesgebyret til det konkrete forholdet slik at det har preventiv virkning. I den grad det skulle ha vært satt en maksimumssats, måtte satsen derfor ha vært høy. Departementet mener at hensynet til forutberegnelighet kan ivaretas ved å forskriftsfastsette hensyn som særlig skal tas i betraktning ved vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved utmåling av gebyret. Listen er generell og gjelder både for enkeltpersoner og foretak. Listen er ikke uttømmende, og det kan ilegges gebyr selv om de fastsatte hensyn ikke gjør seg gjeldende. Denne løsningen har vært valgt i for eksempel vassdragsreguleringsloven § 25 og vannressursloven § 60 a.

Oppfyllelsesfristen for å betale ilagt overtredelsesgebyr er foreslått til fire uker, noe som er i tråd med Sanksjonsutvalgets anbefaling NOU 2003:15. Fristen løper fra vedtakstidspunktet. Dette sikrer større notoritet enn den alminnelige klagefristen i forvaltningsloven, som ikke løper fra en bestemt dato. For å unngå at oppfyllelsesfristen løper ut før forvaltningslovens

klagefrist, er fristen en uke lengre. Forvaltningsloven § 42 om utsatt iverksetting av vedtak kan komme til anvendelse dersom vedtak om overtredelsesgebyr påklages.

8. Minerallovens anvendelse for Jan Mayen

Det er i forskrift 23. april 1976 nr. 4 til bergverksloven gitt bestemmelser om at bergverksloven skal gjelde for Jan Mayen. I Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) om lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) la departementet til grunn at den nye mineralloven bør gjøres gjeldende for Jan Mayen ved vedtakelse av en forskrift i medhold av lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen. Departementet har i arbeidet med forskriftene vurdert på nytt om loven bør gjelde for Jan Mayen.

Jan Mayen er en del av kongeriket Norge, jf. Jan Mayen-loven § 1. Øya er vulkansk og ligger i Norskehavet mellom Island, Grønland og Norge. I løpet av de drøyt 30 årene som bergverksloven har vært gjeldende på Jan Mayen har det ikke vært søkt om bergrettigheter på øya. Følgelig har det heller ikke vært gitt rettigheter til verken undersøkelse av mineraler eller til utvinning på Jan Mayen. Direktoratet for mineralforvaltning, som har ansvaret for bergverksloven på Jan Mayen, opplyser i et brev til Direktoratet for naturforvaltning i 2008 at muligheten for å finne økonomisk interessante drivverdige ressurser på øya anses som svært små. Dette har sammenheng med øyas geologi.

Departementet er også kjent med at det i de senere årene har pågått et arbeid med sikte på vern av øya. Dette inkluderer også marint område ut til territorialgrensen. I St.meld. nr. 37 (2008-2009) om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Norskehavet (forvaltningsplan) på s. 36 og s. 90 omtales verneplanarbeidet. Et forslag om vern av øya som naturreservat har vært på høring fra Direktoratet for naturforvaltning og er oversendt Miljøverndepartementet.

Ved vurderingen av om mineralloven bør gis anvendelse for Jan Mayen har departementets prinsipielle utgangspunkt vært at mineralloven skal gjelde for hele Norge. Jan Mayen-loven legger imidlertid opp til at myndighetene konkret skal vurdere hvilke lover som skal gjelde på øya, med unntak av norsk privatrett, strafferett og rettspleielovene som gjelder, se lovens § 2. Mineralloven regulerer kommersiell leting etter og utnyttning av mineralske ressurser. Erfaringene med bergverksloven de siste 30 årene viser at det ikke har vært noen kommersiell interesse for mineralaktivitet på Jan Mayen. Årsakene til det er det vanskelig å ha noen sikker formening om, men det kan ha sammenheng med opplysningene fra Direktoratet for mineralforvaltning om at øya ikke antas å ha et geologisk potensial for drivverdige mineralske forekomster. Dette setter øya i en særstilling og er relevant ved vurderingen av om loven bør komme til anvendelse på Jan Mayen. Etter en totalvurdering har departementet kommet frem til at behovet for å la mineralloven komme til anvendelse for Jan Mayen, er lite. Vi vil derfor ikke foreslå at mineralloven skal gjelde for Jan Mayen. Dersom det på et senere tidspunkt skulle vise seg å være behov for å la loven komme til anvendelse, vil imidlertid departementet kunne vurdere saken på nytt.

Dersom mineralloven skulle ha vært gjort gjeldende for Jan Mayen, ville dette ha omfattet landområdet på Jan Mayen. At mineralloven nå foreslås å ikke gjelde for Jan Mayen innebærer ikke at det er tatt stilling til hvilket regelverk som eventuelt vil komme til anvendelse i havområdene utenfor Jan Mayen med sikte på kartlegging og utnyttning av mineralressurser. For øvrig er det egne regler for undersøkelse og utvinning av petroleumsressurser. Disse reglene vil ikke være berørt av at mineralloven ikke foreslås innført på Jan Mayen.

9. Tinglysing

Mineralloven § 36 gir regler om tinglysing av utvinningsrett og tinglysing av overdragelse, pantsettelse og andre rettstiftelser i utvinningsrett. Den bygger på bergverksloven §§ 61 og 62 og høringsnotatet om ny minerallov fra 2003 § 34. Nærmere regler om tinglysing av bergrettigheter er fastsatt i forskrift 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing (tinglysningsforskriften) kapittel 2. For øvrig vises det til Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) og spesialmerknadene til mineralloven § 36.

I mineralloven er det foretatt en del språklige og begrepsmessige endringer. "Muting" er endret til "undersøkelsesrett", og "utmål" er endret til "utvinningsrett". Videre er "Bergvesenet" endret til "Direktoratet for mineralforvaltning". Dette må også endres i tinglysningsforskriften.

Etter samråd med Justisdepartementet, som har ansvaret for tinglysningsregelverket, foreslår departementet enkelte andre endringer i tinglysningsforskriften.

Tinglysningsforskriften § 31 gir regler om bergmesterens (Direktoratet for mineralforvaltning) plikt til å bistå registerføreren med opplysninger og undersøkelser. Imidlertid knesetter tinglysningsforskriften § 12 en alminnelig plikt til å bistå registerføreren med opplysninger for å gjennomføre tinglysningsforretningen. Tinglysningsforskriften § 31 er derfor overflødig og departementet foreslår at bestemmelsen oppheves.

Tinglysningsforskriften § 27 gir regler om bergmesterens plikt til å sende melding om utvinningsrett til tinglysing. Regler som omhandler hva og hvordan noe skal tinglyses, dvs. innføring i og sletting fra grunnboken, bør stå i tinglysningsforskriften. Selve plikten til å tinglyse står typisk i annen lovgivning. Departementet foreslår derfor at reglene i tinglysningsforskriften § 27 tas inn i forskrift til mineralloven, mens §§ 28 til 30 og 32 videreføres i tinglysningsforskriften.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

10.1 Finansiell garantiordning

Direktoratet for mineralforvaltning vil få noe økte arbeidsoppgaver med administrering av en finansiell garantiordning til sikring og opprydding etter endt drift. Plikten til å stille en økonomisk garanti kan medføre noe økte kostnader for næringen knyttet til selve garantiordningen. Faktiske kostnader til opprydding og sikring vil imidlertid ikke endres som følge at det skal stilles en garanti. Disse vil påløpe uansett. Kostnadene til garantiordning kan variere ut fra hvilken type økonomisk garanti den enkelte bedrift velger. Individuell avsetning er det alternativet som har fått bredest oppslutning i tidligere høringsrunder. Kostnader for næringen knyttet til selve avsetningsordningen antas å være lave, da Direktoratet for mineralforvaltning i stor grad vil administrere ordningen.

10.2 Årsavgifter til staten

Endringene i årsavgiftene vil ikke medføre særlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Direktoratet for mineralforvaltning (Bergvesenet).

Når det gjelder årsavgiften for undersøkelsesrett til statens mineraler, vil omleggingen fra et system med fast sats til et system med progressiv sats ikke medføre en økt totalbelastning for næringen. Det antas derfor at statens inntekter fra årsavgiften for undersøkelsesrett ikke vil endres i vesentlig grad.

For å oppnå et mer effektivt system (unngå blokkering og at arealer ligger ”brakk”) vil det imidlertid bli noe høyere kostnader for å sitte på undersøkelsesretter uten å benytte seg av disse. Det er lagt vekt på å unngå «monopolisering» av områder og potensielle forekomster som ikke faktisk utvinnes, for å gjøre det enklere for eventuelle nye aktører å slippe til på attraktive områder.

Økningen i årsavgiften for utvinningsrett til statens mineraler vil medføre økte kostnader for næringen. Imidlertid har denne ikke vært økt siden 1990, og det har vært behov for en oppjustering.

En utvidelse av undersøkelses- og utvinningsområdene for statens mineraler forventes å bidra til forenklinger så vel for næringen som for Direktoratet for mineralforvaltning.

10.3 Grunneieravgift

Størrelsen på grunneieravgiften er fastsatt i mineralloven. For nærmere omtale vises det til Ot.prp. nr. 43 (2008-2009) kapittel 15.

For mineralvirksomhet på Finnmarkseiendommens grunn vil den forhøyede grunneieravgiften utgjøre ytterligere 0,2 prosent av omsetningsverdien av det som utvinnes. For dem som driver i Finnmark, vil dette medføre noe økte kostnader.

10.4 Saksbehandlingsgebyr

Gebyrene foreslås fastsatt med utgangspunkt i Finansdepartementets retningslinjer for gebyr- og avgiftsfinansiering av statlige myndighetshandlinger (R-112/2006). I dag er gebyrene etter bergverksloven knyttet opp til en brøk av rettsgebyret som ikke reflekterer kostnadene ved saksbehandlingen. Gebyrene vil derfor øke betydelig som følge av omleggingen knyttet til R-112/2006. De vil på en bedre måte enn i dag reflektere kostnader og ressursbruk ved saksbehandlingen i Direktoratet for mineralforvaltning.

10.5 Andre konsekvenser

Etter departementets oppfatning er det grunn til å regne med at mineralloven og denne forskriften vil medføre økt aktivitetsnivå og åpne for flere ansatte i mineralforetakene og i tilknyttet virksomhet. Mineralvirksomhet vil ha positive ringvirkninger for lokalsamfunnet og annen virksomhet.

Hensynet til miljøet ivaretas bedre, ved styrking av kravet til opprydding og sikring og økt tilsyn fra Direktoratet for mineralforvaltning. I tillegg vil den foreslåtte garantiordningen sikre at miljøtiltakene faktisk blir gjennomført. Grunneiere og samfunnet for øvrig vil være tjent med dette.

Forskriften antas ikke å medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Sametinget eller reindriftens organer og organisasjoner. Finnmarkseiendommen, hvor

halvparten av styret er oppnevnt av Sametinget, vil kunne få økte inntekter fra gruvedrift i Finnmark.

Forslag til forskrift til mineralloven

Forskrift til mineralloven

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet [**] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) § 15, § 25, § 31, § 36, § 43, § 46, § 51, § 54, § 55, § 56, § 57, § 66 og § 67.

Del I. Om undersøkelser, utvinning og drift

Kapittel 1. Om undersøkelser

§ 1-1 Søknad om undersøkelsesrett

Søknad om undersøkelsesrett skal skje på fastlagt skjema og sendes Direktoratet for mineralforvaltning. Søknaden skal inneholde følgende:

1. Søkerens navn eller foretaksnavn.
2. Søkerens postadresse. Juridiske personer skal også angi forretningsadresse/besøksadresse.
3. Kopi av gyldig legitimasjon dersom søker er fysisk person.
4. Firmaattest eller tilsvarende dersom søker er juridisk person.
5. Angivelse av statsborgerskap, dersom søker er fysisk person. Juridiske personer oppgir hvilken stat det er hjemmehørende i.
6. Hvilke av statens mineraler søkeren antar finnes i området.
7. Undersøkelsesområdet skal tegnes inn, på kart i målestokk 1:50.000 der koordinatene er knyttet til UTM-systemet etter kartdatum EUREF 89 (WGS 84). Med referanse til anvendt kartverk angis koordinatene for undersøkelsesområdets hjørnepunkter. Kart vedlegges i ett eksemplar.
8. Angivelse av den eller de kommuner undersøkelsesområdet ligger i. Direktoratet for mineralforvaltning kan kreve at gårds- og bruksnummer eller matrikelnummer oppgis, og også eier og brukers navn og postadresse for den eller de eiendommer som helt eller delvis berøres av undersøkelsesområdet. For allmeningsområder og andre områder med sameie/felleseie kan det kreves oppgitt navn og postadresse til minst en av de ansvarlige.

Dersom det samtidig søkes om flere undersøkelsesområder i nærheten av hverandre, skal det i tillegg vedlegges oversiktskart som omfatter alle undersøkelsesområder. Oversiktskart kan erstatte kart etter første ledd punkt 7.

§ 1-2 Undersøkelsesområdets form og størrelse

Undersøkelsesområdet skal være en rettvinklet firkant. Området skal ikke være større enn 10 km² og den lengste siden ikke lenger enn 10 kilometer, regnet i horisontalplanet. Ingen side skal være kortere enn 1 kilometer. Sidene skal følge eller være parallelle med hovedaksen systemet UTM i kartdatum EUREF 89 (WGS 84). Målestokken skal være 1: 50 000.

Dersom undersøkelsesområdet legges inn til et annet undersøkelses- eller utvinningsområde, kan kravet om undersøkelsesområdets form og parallellitet fravikes så langt dette er nødvendig. Undersøkelsesområdet kan ikke ha flere enn fire hjørnepunkter.

Mot dypet skal grensene være loddrette.

§ 1-3 Reduksjon av undersøkelsesområdets størrelse

Direktoratet for mineralforvaltning kan etter søknad redusere undersøkelsesområdets størrelse. Dersom undersøkelsesområdet deles inn i to eller flere uavhengige deler, beholder ett av de nye områdene gammelt løpenummer, de øvrige tildeles nye løpenummer. Prioritet og utløpsdato for undersøkelsesrettene endres ikke av reduksjon i undersøkelsesområdets størrelse.

§ 1-4 Rapportering ved undersøkelse av statens mineraler

Undersøker skal sende undersøkelsesrapport, måledata og prøvemateriale til Direktoratet for mineralforvaltning når undersøkelsene er ferdige og senest seks måneder etter at undersøkelsesretten er opphørt. Dersom særlige grunner foreligger kan Direktoratet for mineralforvaltning, etter søknad, forlenge fristen med inntil seks måneder.

Undersøkelsesrapport, måledata og prøvemateriale skal bestå av følgende:

1. Innhentet basismateriale som for eksempel registreringer fra geofysiske målinger, observasjoner fra geologisk kartlegging og analyseresultater fra geokjemisk prøvetaking mv.
2. Geologiske kart.
3. Geofysiske anomalikart.
4. Geokjemiske anomalikart. Kartene skal inneholde opplysninger som er nødvendige for å kunne tyde dem.
5. Oversiktskart over undersøkte områder. Kartet skal vise områdenes geologi, røskinger, diamantborhull, annen relevant informasjon og stikningsnett for geofysiske undersøkelser.
6. Borelogg med tilhørende analyser og prøvemateriale. Profiler som viser borehullene. Direktoratet for mineralforvaltning kan bestemme at et representativt utvalg av borkjerneprøver skal avleveres til Norges geologiske undersøkelse (NGU) sitt borkjernelager. Kostnadene ved avleveringen dekkes av undersøker.
7. Kartverk med profiler skal avleveres med en spesifisert tegnforklaring med fargesetting. Tegn, raster og fargesetting bør følge den norm som nyttes ved utgivelse av geologiske kart fra Norges geologiske undersøkelse (NGU skrifter 113, 1995).
8. Rapport med begrunnede konklusjoner på grunnlag av undersøkelsesmaterialet, herunder resultatet av eventuelle oppredningsforsøk, prosessforsøk mv.

Alle kart skal følge UTM-systemet med kartdatum EUREF89 (WGS-84). Direktoratet for mineralforvaltning kan kreve at undersøkelsesrapporter, kart og geofysiske målinger utleveres i digitalisert form.

Rapporteringen skal være tilstrekkelig detaljert til at Direktoratet for mineralforvaltning kan foreta en selvstendig vurdering av materialet.

Rapportering av undersøkelser fra en gruve som er i drift, ut over vanlig oppfølging av malm og detaljundersøkelser som er direkte knyttet til produksjonen, skal skje på tilsvarende måte som nevnt i andre ledd.

Innlevert materiale kan ikke gjøres offentlig mens undersøker har bergrettigheter i området. Dette gjelder ikke for nye bergrettigheter i et område der rettighetshaver tidligere har innlevert rapport eller materiale for eldre bergrettigheter som senere har falt bort.

Kapittel 2. Om utvinning

§ 2-1 Søknad om utvinningsrett

Søknad om utvinningsrett skal inneholde følgende:

1. Søkerens navn eller foretaksnavn.
2. Søkerens postadresse. Juridiske personer skal også angi forretningsadresse/besøksadresse.
3. Hvilket undersøkelsesområde søknaden om utvinningsrett bygger på.
4. Kart som viser utvinningsområdets plassering. Kartet skal videre vise eiendomsgrenser med gab-data. Eieres og brukeres navn og adresse skal oppgis.
5. Opplysninger om hvilke mineraler utvinningsområdet inneholder, hvilke undersøkelsesarbeider som er foretatt og resultatene av disse.
6. Forekomstens rikholdighet, størrelse og beskaffenhet skal dokumenteres.
7. En økonomisk vurdering av forekomstens drivverdighet skal vedlegges.

§ 2-2 Utvinningsområdet

Utvinningsområdet skal ha form som en rettvinklet firkant med mindre særlige grunner tilsier en annen utforming. Utvinningsområdet kan ikke ha flere enn fire hjørnepunkter. Mot dypet er grensene for utvinningsområdet loddrette.

Utvinningsområdet skal ikke være større enn nødvendig for å dekke forekomstens sannsynlige utstrekning. Området skal ikke være større enn 1 km².

Ved merking av utvinningsområdet skal alle hjørnepunkter merkes. Kun godkjente grensemerker skal benyttes.

§ 2-3 Direktoratet for mineralforvaltnings plikt til å sende melding om utvinningsrett til tinglysing

Når Direktoratet for mineralforvaltning tildeler utvinningsrett, skal direktoratet sende særskilt melding til registerføreren. Meldingen skrives på tinglysningspapir og gis i form av bekreftet gjenpart av vedtaket om utvinningsrett. Den skal inneholde gårds- og bruksnummer på den eller de eiendommer som berøres av utvinningsretten, hvor på eiendommen utvinningsretten ligger, navn på hjemmelshaver og navn og fødsels-/ organisasjonsnummer på den som har fått utvinningsrett. Dersom utvinningsretten berører festeretten på en eiendom, skal det så vidt mulig gis opplysning om dette, med angivelse av festerettens nummer og festerens navn.

Kapittel 3. Rapportering ved drift

§ 3-1 Rapportering ved drift

Ved uttak av mineralske ressurser skal det årlig sendes driftsrapport til Direktoratet for mineralforvaltning. Rapporten skal minst opplyse om uttakets størrelse siste år, antall ansatte og omsetning.

Direktoratet for mineralforvaltning kan sammen med Norges geologiske undersøkelse fastsette eget skjema for driftsrapport.

Kapittel 4. Opprydding og sikring

§ 4-1 Økonomisk garanti

Direktoratet for mineralforvaltning kan pålegge tiltakshaver å stille økonomisk sikkerhet for gjennomføring av sikringstiltak og oppryddingstiltak etter mineralloven §§ 49 og 50.

Tiltakshaver skal fremsette forslag til sikkerhetsstillelse, som må godkjennes av Direktoratet for mineralforvaltning.

Den økonomiske sikkerheten skal være tilstrekkelig til å dekke tiltakshavers sikrings- og oppryddingsplikt etter mineralloven §§ 49 og 50. Ved vurderingen skal det legges vekt på uttakets kompleksitet, massetype, potensiell forurensningsfare, underjords- eller dagbruksdrift, beliggenhet, lokal beskaffenhet m.v. Sikkerheten må være slik at den ved konkurs hos tiltakshaver ikke vil inngå i konkursboet.

Dersom det kan være aktuelt med økonomisk garanti etter forurensningsloven, skal Direktoratet for mineralforvaltning samordne økonomisk sikkerhetsstillelse med forurensningsmyndigheten.

§ 4-2 Nærmere regler om individuell avsetning

Departementet fastsetter en høy sats, en mellomtsats og en lav sats per tonn årlig uttatt masse for individuell avsetning.

Ved etablering av individuell avsetning skal Direktoratet for mineralforvaltning fatte vedtak om sats og tidspunkt for innbetaling. Direktoratet kan fatte vedtak om endring av sats og tidspunkt for innbetaling. Det skal legges vekt på uttakets kompleksitet, type masse, potensiell forurensningsfare, underjords- eller dagbruksdrift, beliggenhet, lokal beskaffenhet m.v.

Bruk av avsatte midler krever godkjennelse av Direktoratet for mineralforvaltning. Direktoratet kan fastsette vilkår for bruk av avsatte midler.

Direktoratet for mineralforvaltning kan fatte vedtak om maksimumstak for total individuell avsetning. Dersom avsetningene ved bruk reduseres vesentlig under maksimumstaket, kan direktoratet fatte vedtak om nye avsetninger.

Del II. Krav til kompetanse ved drift av mineralske forekomster

Kapittel 5. Krav til kompetanse ved drift av mineralske forekomster

§ 5-1 Bergteknisk ansvarlig

Uttak av mineralske ressurser skal ha en bergteknisk ansvarlig.

Bergteknisk ansvarlig skal sørge for at:

- a) driften skjer på en teknisk forsvarlig måte slik at hensynet til arbeidstakere, nærliggende bebyggelse og omgivelsene ellers ivaretas,
- b) avbyggingen av forekomsten skjer på en bærekraftig måte,
- c) driften til enhver tid skjer etter en ajourført og godkjent driftsplan.

§ 5-2 Underjordsanlegg og større dagbrudd

Bergteknisk ansvarlig for virksomhet under jord (gruve) eller dagbruddsanlegg med en total årlig bergfangst på mer enn en million tonn må ha eksamen på nivå med master of technology og med spesialisering innenfor drift på mineralske ressurser.

Personer med annen teknisk utdanning på universitets- eller høyskolenivå av minst tre års varighet kan, etter søknad, godkjennes som bergteknisk ansvarlig for uttak etter første ledd, dersom det kan godtgjøres at utdanningen gir nødvendig kompetanse. Ved vurderingen skal det legges vekt på innholdet i utdanningen, relevant etterutdanning samt søkerens praktiske erfaring innenfor bergverksvirksomhet. Det skal videre legges vekt på omfanget, kompleksiteten og risikoen for skade ved det aktuelle uttaket. Det kan også legges vekt på om manglende kompetanse på enkelte områder knyttet til driften av uttaket vil dekkes ved kjøp av konsulenttjenester.

§ 5-3 Dagbrudd

Bergteknisk ansvarlig for dagbruddsanlegg med en total årlig bergfangst på en million tonn eller mindre må ha toårig fagskoleutdanning med fordypning i bergteknikk. Likestilt er bestått stigereksamen fra Statens bergskole.

Personer med annen teknisk utdanning kan, etter søknad, godkjennes som bergteknisk ansvarlig for dagbrudd etter første ledd første punktum, dersom det kan godtgjøres at utdanningen gir nødvendig kompetanse. Ved vurderingen skal det legges vekt på innholdet i utdanningen, relevant etterutdanning samt søkerens praktiske erfaring innenfor bergverksvirksomhet. Det skal videre legges vekt på omfanget, kompleksiteten og risikoen for skade ved det aktuelle dagbruddet. Det kan også legges vekt på om manglende kompetanse på enkelte områder knyttet til driften av dagbruddet vil dekkes ved kjøp av konsulenttjenester.

Godkjenningsmyndigheten kan bestemme at bestemmelsene i § 5-2 skal gjelde for bergteknisk ansvarlig for dagbrudd som nevnt i § 5-3 første ledd, dersom de bergtekniske forholdene på stedet eller brytningen ellers er særlig kompliserte.

§ 5-4 Dispensasjon

Godkjenningsmyndigheten kan, etter søknad, fravike utdanningskravene i §§ 5-2 og 5-3 ved mindre og ukompliserte uttak. Det kan stilles vilkår for dispensasjonen.

§ 5-5 Søknad om godkjenning som bergteknisk ansvarlig

Søknad om godkjenning som bergteknisk ansvarlig etter § 5-2 andre ledd og § 5-3 andre ledd og om dispensasjon etter § 5-4 skal inneholde opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å avgjøre om vedkommende person kan være bergteknisk ansvarlig for det aktuelle uttaket. Godkjenningsmyndigheten kan kreve ytterligere opplysninger av søkeren for å klarlegge om vedkommende oppfyller kravene til å være bergteknisk ansvarlig.

Kapittel 6. Godkjenning som bergteknisk ansvarlig for personer med yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat

§ 6-1 Virkeområde

Bestemmelsene i kapittel 6 gjelder godkjenning som bergteknisk ansvarlig for personer med yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat, jf. direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

§ 6-2 Definisjoner

I kapittel 6 forstås med:

- a) yrkeskvalifikasjoner: kvalifikasjoner dokumentert med et kvalifikasjonsbevis, eller et kompetansebevis etter § 6-4 første ledd bokstav a, og relevant yrkeserfaring.
- b) kvalifikasjonsbevis: diplomer, attester og annen dokumentasjon utstedt av en myndighet i en stat utpekt i lov eller med hjemmel i lov i staten.
- c) lovregulert yrke: yrke der det direkte eller indirekte fremgår av lov eller forskrift at det kreves bestemte kvalifikasjoner.

§ 6-3 Søknadens innhold

For godkjenning av yrkeskvalifikasjoner skal godkjenningsmyndigheten kreve at søker fremlegger:

- a) bekreftet kopi av kvalifikasjonsbevis
- b) bevis for søkers nasjonalitet

Godkjenningsmyndigheten kan kreve bevis for at søker har arbeidserfaring etter § 6-4 andre ledd dersom det er aktuelt å vurdere søkers arbeidserfaring.

§ 6-4 Vilkår for godkjenning som bergteknisk ansvarlig for statsborgere fra EØS-stat

Statsborgere fra en EØS-stat har videre rett til godkjenning som bergteknisk ansvarlig dersom dette følger av reglene i direktiv 2005/36/EF, selv om de ikke har kvalifikasjoner som er likeverdige med kravene i § 5-2 første ledd og § 5-3 første ledd. Kvalifikasjonskravene etter § 5-2 første ledd ligger på nivå e og kravene etter § 5-3 første ledd ligger på nivå c i). Vilkåret for slik godkjenning er at søkeren fremlegger kvalifikasjonsbevis som minst tilsvarende kvalifikasjonsnivået umiddelbart under kvalifikasjonskravene som følger av denne forskrift § 5-2 første ledd og § 5-3 første ledd. Ved sammenligning av utdanningsnivåene gjelder følgende fem kvalifikasjonsnivåer:

- a) et kompetansebevis som viser bestått utdanning og erfaring som ikke omfattes av kravene i nivåene b til e i denne bestemmelsen
- b) en attest som viser fullført og bestått videregående opplæring
- c) et diplom som viser at søker
 - i) enten har bestått en annen utdanning ut over videregående opplæring enn det som er nevnt i bokstav d) eller e), av minst ett års varighet, eller av tilsvarende varighet på deltid, hvor opptakskrav til studiet er normalt

avsluttet videregående opplæring som er nødvendig for å få adgang til universitet, annen høyere utdanning eller annen utdanning på tilsvarende nivå, samt den yrkesrettede opplæring som måtte kreves i tillegg til utdanning ut over videregående opplæring, eller

- ii) bestått utdanning av en særskilt struktur for et lovregulert yrke, jf. direktiv 2005/36/EF vedlegg 2.
- d) et diplom som viser bestått utdanning ut over videregående opplæring fra universitet, høyskoleinstitusjon eller en annen institusjon med tilsvarende opplæringsnivå. Utdanningen må være av minst tre års og ikke mer enn fire års varighet, eller av tilsvarende varighet på deltid.
- e) et diplom som viser bestått utdanning utover videregående opplæring fra universitet, høyskoleinstitusjon eller en annen institusjon med tilsvarende opplæringsnivå. Utdanningen må være av minst fire års varighet, eller av tilsvarende varighet på deltid.

Søker som har arbeidet som bergteknisk ansvarlig i en EØS-stat hvor yrket ikke er lovregulert, har rett til godkjenning dersom søker har utøvd yrket på heltid i minst to år, eller tilsvarende periode på deltid, i løpet av de siste ti år. Søkeren må fremlegge bevis på yrkeskvalifikasjoner som dokumenterer at søker kan arbeide som bergteknisk ansvarlig.

Statsborger fra en EØS-stat med kvalifikasjonsbevis for kvalifikasjoner som i henhold til første ledd er utstedt i en stat utenfor EØS, kan få godkjenning etter kapittel 6. Som et bevis på formelle kvalifikasjoner etter § 6-3 første ledd bokstav a skal også betraktes ethvert bevis på formelle kvalifikasjoner som er ervervet i en tredjestat. Dette gjelder bare dersom søkeren har tre års yrkeserfaring som bergteknisk ansvarlig i en EØS-stat og dette er erkjent og bekreftet av godkjenningsmyndigheten i en annen EØS-stat.

§ 6-5 Midlertidig utøvelse som bergteknisk ansvarlig

Utøvelse av stillingen som bergteknisk ansvarlig kan drives på midlertidig og tilfeldig grunnlag av personer som er lovlig etablert i en annen EØS-stat med sikte på å drive slik virksomhet der, dersom vedkommende

- a) flytter til Norge for å utøve stillingen som bergteknisk ansvarlig, jf. EØS-regler som svarer til direktiv 2005/36/EF artikkel 5, og
- b) gir melding og dokumentasjon i samsvar med EØS-regler som svarer til direktiv 2005/36/EF artikkel 7 til godkjenningsmyndigheten.

Der yrket eller utdanningen og opplæringen som fører frem til yrket ikke har vært lovregulert, må personen ha utøvd yrket i minst to år i løpet av siste ti år i denne staten, jf. direktiv 2005/36/EF artikkel 5 nr. 1 bokstav b).

Godkjenningsmyndigheten kan kreve at utøveren dokumenterer å ha nødvendige språkkunnskaper for å kunne utøve stillingen som bergteknisk ansvarlig i Norge.

Kapittel 7. Administrative bestemmelser

§ 7-1 Godkjenningsmyndighet

Godkjenningsmyndighet etter del II er Direktoratet for mineralforvaltning.

§ 7-2 Samarbeid med andre godkjenningmyndigheter

Godkjenningmyndigheten etter § 7-1 skal samarbeide med godkjenningmyndigheter fra andre EØS-stater etter direktiv 2005/36/EF artikkel 8 nr. 1 og 2 og artikkel 56 nr. 1 og 2.

§ 7-3 Saksbehandlingsregler

Godkjenningmyndigheten skal innen en måned bekrefte at søknaden er mottatt og informere søkeren om eventuelle mangler ved søknaden.

Godkjenningmyndigheten skal avgjøre søknader etter del II så raskt som mulig og senest innen tre måneder etter at nødvendig dokumentasjon er fremlagt.

Godkjenningmyndighetens vedtak kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. Klagefristen er tre uker, jf. forvaltningsloven § 29.

Del III. Gebyrer og avgifter

Kapittel 8. Gebyrer

§ 8-1 Gebyr for behandling av søknader etter mineralloven

Søker skal betale følgende gebyr ved behandling av søknader etter mineralloven:

a) For søknad om undersøkelsesrett etter mineralloven § 13	kr 1 000 per område
b) For søknad om utvinningsrett etter mineralloven § 29	kr 10 000 per område
Dersom søknaden krever flere enn ett utvinningsområde, skal søker betale et tilleggsgebyr på kr 500 for hvert ekstra område.	
c) For søknad om prøveuttak etter mineralloven § 12 eller § 20	kr 5 000
d) For søknad om driftskonsesjon etter mineralloven § 43	kr 10 000
Dersom søknaden gjelder uttak som krever konsekvensutredning etter forskrift 26. juni 2009 nr. 855 om konsekvensutredning, er gebyret kr 20 000.	
e) For søknad om ekspropriasjon etter mineralloven § 37 første ledd og § 38 første ledd	kr 1 000
f) For søknad om ekspropriasjon etter mineralloven § 37 andre ledd og § 38 andre ledd	kr 10 000

Gebyr skal være betalt før saken tas opp til behandling.

Kapittel 9. Om årsavgift til staten for undersøkelsesrett og utvinningsrett til statens mineraler

§ 9-1 Om årsavgift for undersøkelsesrett

I medhold av mineralloven § 56 tredje ledd skal årsavgift for å beholde undersøkelsesrett til statens mineraler for hver påbegynte 10 000 m² utgjøre:

- Det andre og tredje kalenderåret	kr 10
- Det fjerde og femte kalenderåret	kr 30
- Det sjette og sjuende kalenderåret	kr 50

Ved forlengelse av undersøkelsesrett, jf. mineralloven § 23, er årsavgiften kr 50.

§ 9-2 Om årsavgift for utvinningsrett

I medhold av mineralloven § 56 tredje ledd skal årsavgift for å beholde utvinningsrett til statens mineraler for hver påbegynte 10 000 m² utgjøre kr 100.

Årsavgift per utvinningsområde (utvinningsrett) skal ikke være mindre enn kr 1000.

§ 9-3 Om årsavgift for lengdeutmål

For lengdeutmål etter bergverksloven 14. juli 1842 skal årsavgiften utgjøre kr 2000.

For lengdeutmål begrenset i fallretningen i medhold av bergverksloven 30. juni 1972 nr. 70 § 68 nr. 5 er årsavgiften lik det som gjelder for utvinningsrett etter § 9-2.

Kapittel 10. Om årsavgift til grunneier for drift på statens mineraler

§ 10-1 Avgiftens størrelse og beregning

Utvinner av forekomst av statens mineraler skal betale grunneieren en årlig avgift på 0,5 prosent av omsetningsverdien av det som utvinnes, jf. mineralloven § 57 første ledd.

Grunnlaget for beregningen av avgiften er utvinnerens salgsinntekter (eksklusive merverdiavgift) ved omsetning av uttatte mengder, med tillegg av mengder som potensielt har omsetningsverdi, men som utvinner bearbeider i egen regi eller på annen måte nyttiggjør seg uten å foreta omsetning. Dersom det skjer en ytterligere bearbeiding enn oppredning, legges omsetningsverdien før bearbeidingen til grunn.

§ 10-2 Protokoll over produksjonen

Til bruk for beregningen av avgiften til grunneieren skal utvinneren føre protokoll hvor enhver levering av produkter fra uttaket, eller i tilfelle fra sjeide- eller oppredningsverket, blir fortløpende ført inn med angivelse av produktenes art, mengde og oppnådd pris. Dersom utvinner selv bearbeider malmen ut over sjeiding og oppredning skal den antatte salgsværdien før denne bearbeiding anføres i protokollen.

Kapittel 11. Forhøyet grunneieravgift i Finnmark

§ 11-1 Forhøyet grunneieravgift i Finnmark

På Finnmarkseiendommens grunn skal det i tillegg til den ordinære grunneieravgiften betales en forhøyet grunneieravgift på 0,2 prosent.

Del IV. Om illeggelse av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr i medhold av mineralloven §§ 66 og 67

Kapittel 12. Fastsettelse av tvangsmulkt

§ 12-1 Virkeområde

Kapittelet gjelder fastsettelse av tvangsmulkt etter mineralloven § 66.

§ 12-2 Tidsfrister for mulktens løpetid

Tvangsmulkt etter mineralloven § 66 kan fastsettes som en løpende dagmulkt eller som et engangsbeløp. Om plikten til å betale et engangsbeløp ikke er oppfylt innen fristen, kan det fastsettes et nytt engangsbeløp med ny frist. Løpende dagmulkt løper både på virkedager og fridager og gjelder frem til plikten blir oppfylt.

Tvangsmulkt begynner å løpe når fristen for retting av forholdet som er satt i vedtaket om tvangsmulkt er utløpt. Lengden på fristen vil fremgå av vedtak om tvangsmulkt, og fastsettes på grunnlag av en konkret vurdering av påleggets alvorlighetsgrad i forhold til de hensyn pålegget er ment å ivareta.

Tvangsmulkten løper inntil den ansvarlige har dokumentert at pålegget er oppfylt.

§ 12-3 Utmåling av tvangsmulkt

Ved utmåling av tvangsmulkt skal det særlig legges vekt på:

- a) Hvilken type pålegg som ikke er oppfylt
- b) Hvor alvorlig den manglende oppfyllelse av pålegget er i forhold til de hensyn pålegget skal ivareta
- c) Kostnaden for den ansvarlige ved å oppfylle pålegget
- d) Den ansvarliges økonomiske stilling

§ 12-4 Frist for betaling av tvangsmulkt

Direktoratet for mineralforvaltning fastsetter frist for betaling av tvangsmulkt. Frist for betaling av engangsbeløp skal være minst en uke etter at underretning med pålegg om tvangsmulkt er mottatt av den ansvarlige. Mulkten forfaller til betaling første virkedag etter at fristen er ute. Løpende dagmulkt forfaller til betaling i daglige terminer fra og med første virkedag etter at fristen er ute.

Dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt innen forfall, påløper den til enhver tid gjeldende rente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Kapittel 13. Overtredelsesgebyr

§ 13-1 Virkeområde

Kapittelet gir nærmere regler om illeggelse av overtredelsesgebyr etter mineralloven § 67.

§ 13-2 Om ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr etter mineralloven § 67 skal ilegges og ved utmåling av gebyret skal det særlig legges vekt på:

- a) overtredelsens grovhet
- b) om overtreder ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygget overtredelsen
- c) om overtredelsen er begått for å fremme overtreders interesser
- d) om overtreder har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- e) om det foreligger gjentakelse
- f) overtreders økonomiske evne

§ 13-3 Frist for betaling av overtredelsesgebyr

Betalingsfristen for ilagt overtredelsesgebyr er fire uker fra vedtakstidspunktet. Dersom gebyret ikke blir betalt innen forfall, påløper den til enhver tid gjeldende rente etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Kapittel 14. Fellesbestemmelser om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

§ 14-1 Inndrivelse av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr skal betales til statskassen. Direktoratet for mineralforvaltning sender påkrav om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr som er forfalt. Blir beløpet ikke betalt, inndrives kravet etter reglene i lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangfullbyrdelse.

§ 14-2 Ettergivelse

Direktoratet for mineralforvaltning kan etter søknad helt eller delvis ettergi ilagt overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt dersom det blir godtgjort at det foreligger særskilte omstendigheter som gjorde det svært vanskelig å oppfylle de pliktene som ligger til grunn for vedtaket om tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr.

Søknad om ettergivelse må settes frem for Direktoratet for mineralforvaltning innen en måned etter at vedtak om ileggelse av overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt er mottatt av den ansvarlige.

§ 14-3 Klage

Vedtak om ileggelse eller ettergivelse av overtredelsesgebyr eller tvangsmulkt kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg.

Del V. Felles bestemmelser

Kapittel 15. Ikrafttredelse

§ 15-1 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1. januar 2010.

Forslag til endringer i forskrift 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing

I forskrift av 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing gjøres følgende endringer:

§§ 27 og 31 oppheves.

§ 28 skal lyde:

§ 28. Innføring av melding om *utvinningsrett* i registeret (grunnboken)

Utvinningsrett tinglyses som heftelse på den eller de registerenhetene som ifølge melding fra *Direktoratet for mineralforvaltning* berøres av *utvinningsretten*.

Hvis *utvinningsretten* ligger i en stats- eller bygdealmening, som ikke er egen registerenhet, registreres *utvinningsretten* som særskilt registerenhet.

Meldingen fra *Direktoratet for mineralforvaltning* skal oppbevares på samme måte som andre tinglysingsgjenparter.

§ 29 skal lyde:

§ 29. Tinglysing av overdragelse og pantsetting av *utvinningsrett*

Overdragelse eller pantsettelse av *utvinningsrett* tinglyses som påtegning til registreringen av *utvinningsretten*. Dersom *utvinningsretten* er registrert som særskilt registerenhet, registreres overdragelse som en hjemmelsovergang og pantsettelse som en ny heftelse.

Ved overdragelse eller pantsettelse av *utvinningsrett* skal innehaveren av *utvinningsretten* identifiseres på samme måte som en hjemmelshaver, jf § 4 annet ledd.

§ 30 skal lyde:

§ 30. Opphør og sletting og overgang til staten

Når en *utvinningsrett* opphører, skal *Direktoratet for mineralforvaltning* sende melding om opphøret til tinglysing. Meldingen anmerkes som en begjæring om sletting av *utvinningsretten* i registeret.

Direktoratet for mineralforvaltning skal også sende melding til tinglysing dersom en *utvinningsrett* tilfaller staten. Meldingen anmerkes i registeret på tilsvarende måte som for overdragelse.

Melding etter første og annet ledd skal angi *utvinningsrettens* identitetsnummer, samt angi *dens* beliggenhet og grenser. I meldingen skal også angis de berørte eiendommers gårds- og bruksnummer.